

Seja predsedstva SZDL Slovenije

Na seji predsedstva Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, ki je bila 18. septembra v Ljubljani, so razpravljali o nekaterih političnih in gospodarskih problemih. Politično delo na terenu močno zastaja za doseženimi uspehi gospodarskih organizacij in za nalogami, ki jih je še treba izpolniti, predno bo gospodarski plan dosežen. V političnem delu se kaže predvsem ne-

sistematičnost in pomanjkanje naložnosti tam, kjer so potrebni konkretni ukrepi in organizirano delo. Občinski ljudski odbori in splošni organi družbenega upravljanja bodo bolj kot doslej morali pomagati pri odpravljanju slabosti pri delu gospodarskih organizacij. Da bo steklo delo vseh gospodarskih organizacij tako kot mora, morajo organizacije Socialistične zveze raz-

sviti stalno in gospodarskim prilikam prilagojeno politično akcijo. Ta akcija mora zajeti čim več, če že ne vse delovne ljudi. Le na ta način bomo lahko brez velikih težav opravili v perspektivnem planu zadane naloge.

Na seji so govorili tudi o bližajočih se volitvah v zadrudne svete. Priprave na volitve potekajo istočasno s pripravami na jesensko setev in odkup jesenskih pridelkov. V mnogih krajih so organizacije Socialistične zveze pravilno ocenile kandidate v zadrudne svete. Na kandidatsko listo postavljajo samo one, ki so resnično pripravljene pomagati pri čvigu kmetijstva in s tem pri zboljšanju življenjskega standarda na vasi. Marsikateri razgledani kmet dobro ve, da je mogoče s stalnim in požrtvovalnim dviganjem proizvodnje dvigniti življenjski standard tudi na vasi in v mestu, nikakor pa ne s špekuliranjem in navijanjem cen. SZDL mora v predvolilni akciji pojasnjevati našo gospodarsko politiko in možnosti za razvoj kmetijstva v prihodnjih letih. Ta politična akcija ne sme zajeti samo zadrudnike, ampak poleg vseh kmetov, tudi čim več delavcev. Članstvo kmetijskih združenj se mora še povečati, predvsem pa mora vključiti čim več delovnih žena in mladine, ki morajo priti tudi v zadrudne svete. Le na ta način bodo ti sveti predstavljali nekakšno celoto kmetijskih proizvajalcev na področju kmetijskih združenj.

Napredek v gospodarstvu

Na drugi skupni seji OLO Ljubljana, ki je bila 12. septembra, so razpravljali predvsem o polletni realizaciji družbenega plana in proračuna za leto 1958 in o poročilu okrajnega sveta za kulturo o pregledu poslovanja finančno samostojnih zavodov. Ugotovili so, da so skoraj vse panoge našega gospodarstva dosegle polletni plan in da je industrijska proizvodnja v našem okraju v primerjavi z lanskim letom porasla za deset odstotkov, od letnega načrta industrijske proizvodnje pa je doseženih 49,3%. Ker vemo, da se proizvodnja v drugem polletju vedno poveča, lahko upamo, da bo letni plan vsaj dosežen, če že ne presežen. Družbeni plan za letos predvide-

va povečanje kmetijske proizvodnje za 6%, v prvem polletju pa je bilo doseženih komaj 40%. To je čisto razumljivo, saj se sezona v kmetijski proizvodnji prične šele v drugem polletju. Samo pri gradbeništvu je opaziti precejšen zastoj, vedeti pa moramo, da se je to zgodilo v veliki meri zaradi gradnje avtomobilske ceste in Gospodarskega razstavišča. V prvem polletju je dosegel Zavod za stanovanjsko izgradnjo pičlih 33 odstotkov, prepričani pa smo lahko, da v gradnji stanovanj tudi letnega plana ne bodo dosegli.

V primerjavi z lanskim prvim polletjem je narasel tudi gostinski promet in to kar za 19%. Povečala se je tudi potrošnja brezalkoholnih pijač, vendar je za celotnim iztržkom zaostala. Temu so krive visoke cene in pa tudi nekateri gostilničarji!

Člaj komentar

ODKUP SADIJA

Danes pa zopet nekaj besed o odkupu sadja. V nekaterih krajih je sadje tako obrodilo, da se kmetovalci upravičeno sprašujejo, kaj naj napravijo z odvisnimi pridelki.

Izvedenci sodijo, da bomo v Jugoslaviji pridelali letos okrog 150 tisoč ton jabolk. Največji pridelki so v Sloveniji, saj odpade nanjo skoraj polovica, to je 90 tisoč ton jabolk. Če primerjamo te številke s številkami iz preteklih let, ko sadna letina tudi ni bila slaba, vidimo, da je pridelatek sadja skoro 6-krat večji.

Ker je bila letos letina res odlična, lahko pričakujemo v prodaji na drobno nizke cene. Domači trg bo verjetno potreboval okrog 85.000 ton zimskih jabolk (pridelali jih bomo okrog 120 tisoč ton). Tudi živilska industrija je že odkupila okrog 25 tisoč ton sadja, izvozili pa jih bomo samo 10.000 ton. To je v primeri s preteklimi leti malo, računati pa moramo, da so tudi po drugih evropskih državah jabolka dobro obrodila.

Po najnovejših informacijah znaša odkupna cena jabolk od 12 do 35 din. Dani so torej vsi pogoji za nizke cene sadja na trgu. Čimprej je treba tudi določiti cene, po katerih bodo jabolka odkupovali od posameznih kmetovalcev in zadrug, določiti pa bi bilo treba tudi dejanske prometne stroške trgovskemu omrežju, da se ne bi pojavile preveč visoke prodajne cene.

V Sloveniji, kjer je bila sadna letina najlepša, odkupujejo zadrug jabolka od 14 do 25 din kilogram. Ker pa sodijo, da so te cene previsoke, kaže, da se bodo kmalu znižale. Vendar se zgodi, da nekateri grosisti še vedno navijajo cene, zaradi česar je prizadevanje zadrug za znižanje cen brezuspešno. Celotno v nekaterih turističnih krajih, kjer bi zaradi velikega prometa moralo biti sadje najcenejše, je sočivje in sadje pretirano drago. (Zaradi zaslužka?)

V naših krajih sadjarstvo ni tako razvito kot drugod. Izjema je samo Kolpska dolina, kjer se kmetovalci že sedaj pritožujejo, da ne vedo, kam bodo z jabolki. Če tako primerjamo visoko sadno letino in pa visoke cene sadja po trgovinah, si ne znamo odgovoriti, kje je vzrok tega neskladja. Ali se to vprašanje res ne da tako rešiti, da bi bil volk sit in koza cela, da bi proizvajalci prodali ves sadni višek, potrošnik pa bi si po čim ugodnejših cenah nabavil ozimnico?!

Previsoke cene sadju

O visokih cenah sadju v Kočevju so razpravljali tudi na začetni seji obeh zborov OLO. Ugotovljeno je bilo, da morajo potrošniki iz Kočevja plačevati sadje na trgu ali v trgovini »Sadje-zelenjava« za 100% več kot v drugih krajih. Odborniki so bili mnenja, da so za tako stanje odgovorne zadrug in trgovina, ki so neelastični pri delu.

Kočevski potrošnik se sprašuje, zakaj mora plačevati v trgovini ali na trgu jabolka po 50 din, kg, ko je odkupna cena jabolk v Poljanski in Kolpski dolini okrog 15 din kilogram? Ali ni paradoks, da je na eni strani preveč jabolk, pa jih kmetije ne morejo vnovčiti, cene v trgovini pa so kljub temu »zamrznjene« in so jabolka širšemu krogu ljudi nedostopna. Strinjamo se z ugotovitvijo odbornikov, da je trgovina odpovedala!

Odbornik, tovariš Golob iz Kočevske Reke, je v razpravi o cenah sadju med drugim povedal, da je »Snežnik« iz Kočevske Reke dostavil v Kočevje jabolka za 22 din po kilogramu. Trgovina pa je jabolka prodajala po 50 din kg. Da je tu očitno odiranje potrošnika, ni treba pojasnjevati!

Da so cene jabolk visoke gre delno pripisati tudi neelastičnosti naših zadrug. Slišali smo, da se zadrug brigajo prečvem za odkup lesa, ki daje dobiček. Toda, ali ni zadruga dolžna, da se bavi, na primer sedaj, tudi z odkupom jabolk?!

Se je čas, so ugotovili na seji, da se trgovina založi s sadjem, ga vskladišči, da bi ga prodajala v zimskem času po zmernih cenah. Koliko se bo to uresničilo, bomo videli kasneje.

Veliki izdatki za socialno skrbstvo

Ljudska oblast daje velika sredstva za pomoč najpotrebnejšim. V kočevski občini imamo 209 oseb, ki žive izključno od sredstev socialnega varstva. Podpore so deležni stari ljudje, žrtve fašističnega terorja itd. V domovih za onemoglo vzdržuje občina 30 oseb, nadalje mora plačevati stroške zdravljenja za 9

bolnikov TBC. Samo za rečnih socialnih podpirancev znaša letna pomoč 2.000.000 din itd.

Letos je letovalo v raznih krajih domovine 350 otrok. Prispevek občine je znašal 1.000.000 din. V bodoče naj bi stari otrok, ki so imovitejši, več prispevali za svoje otroke, ki bodo šli na letovanje.

Program proslav občinskega praznika Kočevje

- V sredo, 1. oktobra ob 14. uri priredi DPD »Svoboda« Kočevje igro »Komedija o komediji« za gimnazijce. Predstava bo v Šeškovem domu.
- V četrtek, 2. oktobra ob 15. uri »Tek svobode«. Prireditelj TVD »Partizan« Kočevje. Start ob 15.30 uri.
- Ob 20. uri ponovitev igre »Komedija o komediji« v Šeško. domu.
- V petek, 3. oktobra ob 20. uri, slavnostna akademija z govorom udeleženca zbora odposlancev slovenskega naroda, tovariša Josipa Vidmarja, in peštrim programom.
- V soboto, 4. oktobra ob 11. uri, slavnostna seja Občinskega ljudskega odbora.
- Ob 15. uri priredi TVD »Partizan« Kočevje tekmovanje v badmintonu.
- Zvečer po vseh gostinskih lokalih zabava.
- V nedeljo, 5. oktobra ob 6. uri bo igrala budnica godba na pihala z Rudnika.
- Ob 8. uri pričetek pohoda »Po kurirskih stezah okupirane Kočevja«.
- Ob 10. uri promenadni koncert pred spomenikom NOB.
- Ob 15. uri nogometne tekane.

SOLA NA TRAVI

Sola na Travi je v surovem stanju dograjena, sedaj pa čakajo še notranja dela. Za letos je dala občina v ta namen 1.000.000 din. Letos nameravajo vstaviti v šolsko zgradbo okna in vrata. Za dokončno ureditev šole bo potrebnih še precej sredstev. Nova šola je na Travi zelo potrebna. Sedaj se stiskajo šolarčki vseh razredov v eni sami sobi v privatni hiši. Starši želijo, da bi nova šola kmalu sprejela njihove otroke.

ELEKTRIFIKACIJA V STRUGAH

Kmetijska zadruga Struge nadaljuje elektrifikacijo svojega območja. Doslej ima elektriko le nekaj krajev. Ustanovili so poseben odbor, ki bo skrbel za to. Za elektrifikacijo prispevajo kmetje denar ali pa les. Občinski ljudski odbor Dobropolje jim je obljubil 3 milijone din, kar pa bo še vedno premalo.

Ko se konča jesensko delo na polju, se izdelovalci škafov spet lotijo svojega dela. Na sliki: izdelovalec škafov iz Zapotoka

30.000 ljudi na proslavi v Rašici

V nedeljo je bila v Rašici nad Ljubljano obletnica ustanovitve Kamniškega bataljona in počiva prve slovenske vasi, Rašice. Svečanosti so se poleg trideset tisoč ljudi udeležili tudi Edvard Kardelj, Franc Leskošek, Boris Kraigher, Ivan Maček in trideset preživelih borcev Kamniškega bataljona. V Rašici so odkrili spomenik, na Vrhu narodnega heroja Staneta Kosca pa spominsko ploščo.

Do 20. septembra pred 17 leti je bila vas Rašica podobna vsem drugim slovenskim vasem in jo je le malokdo poznal. Takrat pa jo je le mah spoznalo na tisoče slovenskih domoljubov in to spoznanje je spremljal dim požgane vasi in jok osirotelih ljudi. To je bila prva slovenska vas, ki jo je okupator požgal in žal, ne zadnja! In v tej vasi, sredi dima in očrnelih zidov je bil ustanovljen Kamniški bataljon, ki je pokazal sovražniku, da s svojim nasiljem in požiganjem ne bo dosegel nič drugega kot še večje sovraštvo in krvav odpor.

Od takrat je minilo že 17 let, toda spomin na tiste čase je v ljudeh ostal še vedno živ. Da bi enkrat utrdili spomin in s tem potrdili večno pripravljenost, braniti svojo domovino tudi v življenjem, se je v nedeljo zbralo na proslavo v Rašici veliko število ljudi. Še pred deseto uro so prišli na tribuno vsi vidnejši predstavniki oblasti, pred njimi pa so se postrojili preživeli borci Kamniškega bataljona.

Prvemu komandantu slovenskih partizanskih enot, tovarišu Francu Leskošku-Luki, je raportiral komandant Kamniškega bataljona,

Urban Velikonja - dr. Marjan Dermastia. Nato sta med burnim vzklikanjem večtisočglave množice obšla postrojeni bataljon.

Tov. Leskošek je v svojem govoru poudaril, da je bila revolucionarna zavest v teh krajih že v stari Jugoslaviji velika in ko je izbruhnila vojna, Komunistična partija ni imela veliko dela pri organiziranju splošne vstaje. Vse ljudstvo se je kot eden uprlo na prvi klic KP in OF in Nemci so kmalu začutili, da bodo morali napeti vse sile, če bodo hoteli obdržati te kraje. Izvajali so strašne represalije, ki pa so rodile še hušji odpor. Iz tega se je 17. avgusta 1941 rodil Kamniški bataljon in s tem se je razplamtela bor-

ba po vsej Sloveniji. V nadaljnjem govoru je tov. Leskošek govoril o naši zunanji politiki in o divji kampanji vzhodnih držav proti nam. »Toča mi Jugoslovani,« je poudaril, »smo žilavi in če smo vzdržali Stalinovo obdobje, bomo prenesli tudi to prizadevanje nam nenaklonjenih držav in vsemu svetu dokazali, da smo na pravi poti.«

Nastopili so tudi pionirji in pripadniki TVD Partizan in pozdravili zbrane goste. Po kulturnem programu so se napotili k odkritju spominske plošče in razglednega stolpa nad Rašico. Tovariš Dermastia je odkril spominsko ploščo in razgledni stolp, v sami Rašici pa so odkrili spomenik.

PO SVETU

Na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov je indijski delegat predlagal, da bi sprejeli v OZN Ljudsko republiko Kitajske. Ta predlog sta podprla tudi ruski in švedski predstavnik. Še pred tem je bila burna seja Generalne skupščine OZN, kjer so razpravljali o vprašanjih, ki bi jih vzeli na dnevni red. Plenum je sprejel vsa priporočila Generalnega komiteja, ki je na svoji predhodni seji osvojil ameriški predlog, naj bi na letošnjem zasedanju ne razpravljali o sprejemu LR Kitajske v OZN.

Kot protituž Macmillanovemu načrtu o razdelitvi Cipra je ciprski nadškof Makarios predlagal, da bi po določeni dobi samouprave postal otok samostojna država. Tega načrta se je oprijela tudi grška vlada. Tako otok ne bi prišel niti pod grško upravo, niti ga ne bi razdelili. Vprašanje je samo, kako bo na to reagirala londonska vlada, kjer so že določili 1. oktober za pričetek izvajanja Macmillanovega načrta.

Vse kaže, da se bo po daljšem času nebo nad Libanonom končno razvedrilo. 23. septembra je prevzel vlado novi predsednik, general Fuad Šehab. Ob sprejemu predsedniških poslov je izjavil, da bo skrbel za notranjo ureditev dežele, skušal bo ublažiti napetost med Libanom in nekaterimi arabskimi državami, bo rnil se bo tudi za umik vseh tujih čet iz dežele.

Zahodnonemški kancler Adenauer je izrazil željo, da bi se rad čim-

prej sestel z ruskim veleposlanikom v Bonn, Smirnovom. Govorila bi o notranjem položaju v Vzhodni Nemčiji. Vse kaže, da se bo s tem tako imenovano nemško vprašanje končno le premaknilo z mrtve točke in da združitev Vzhodne in Zahodne Nemčije niti ni več tako daleč...

Kot je bilo pričakovati, se nemiri pred kitajsko obalo še vedno niso podeli. Kitajski radio sporoča, da je nad njihovo ozemlje priletelo šest ameriških lovskih letal, 14 drugih pa je priletelo nad kitajske obalne vode. Sporoča tudi, da so štiri ameriške ladje zaplule v kitajske teritorialne vode.

Jugoslavijo je obiskal predsednik norveške vlade Einar Gerhardsen. V Beogradu je izjavil novinarjem, da imajo politični stiki med našima deželama že nekako tradicijo. Pred leti je obiskal Norveško Edvard Kardelj, norveški zunanji minister pa se je pred dvema letoma uradno mudil pri nas. Obe deželi imata različno družbeno ureditev. V bistvenih vprašanjih, ki zadevajo svetovni mir, pa se vedno ujemata. Gerhardsen je izrazil upanje, da bo na tem obisku lahko spoznal, kako naša dežela rešuje probleme, na katere naleti pri socialistični izgradnji.

Vzlic vsem varnostnim ukrepom se v Parizu nadaljujejo alžirski atentati, katerih žrtve so predvsem francoski policisti. Na več krajih v Parizu in po drugih krajih Francije so policisti streljali na »sumljivce« Alžirce, če se niso ustavili na prvi poziv ali pa če se je policistom zdelo, da jih nameravajo napasti. Zdaj veljajo po vsej deželi izredno strogi varnostni ukrepi proti Alžircem.

Na Dunaju se je pričela druga konferenca Agencije za atomsko energijo. Zbralo se je okrog 400 delegatov držav članic te agencije iz 69 držav. Eden izmed osnovnih ciljev agencije je, da bi postala nekakva posredovalka atomske energije. Konferenca agencije je že tretja evropska prireditelj, ki je bila v tem mesecu namenjena atomski energiji.

Na občinskih volitvah na Švedskem je dobila največ glasov vladna socialna demokratska stranka. Zanj je glasovalo milijon osemstotisoč ali 47,5 procentov volilnih upravičencev.

VREME

Napoved vremena: ob koncu tega tedna bodo prešle čez Slovenijo močne padavine z ohladitvijo (sneg do višine tisoč metrov), nato več dni zaporedno lepo vreme in postopno topleje. V začetku oktobra nekaj dni nestalno in hladnejše vreme, a le malo padavin, ki bodo v glavnem le krajevne značaja. Pozneje spet daljše razdobje lepega vremena.

Zunanjepolitični komentar

Peta republika

28. septembra se bodo volitci v Franciji in njenih prekomorskih posestih z referendumom odločili za ali proti novi ustavi, katere osnutek je pripravil predsednik francoske v'ade De Gaulle.

Z »da« bodo v nedeljo odgovorili bivši degaullisti, neodvisni kmetje, bivši pužadisti, ljudski republikanci, večina socialistov in radikalov. Proti osnutku nove ustave bodo glasovali pristaši Unije, socialistične levice, komunisti, dve petini radikalov, tretjina socialistov ter mnogi strankarsko navezani intelektualci.

Kakor napovedujejo, bo verjetno nova francoska ustava sprejeta s približno 60 % večine. Tako lahko zapišemo, da so četrti republiki šteti dnevi. Četrto republiko so dejansko pokopali dogodki že 13. maja, ko je bil znani puč alžirskih polkovnikov. Njen zakon spremlja postopni razkroj tako imenovanih tradicionalnih meščanskih strank.

Določbe nove ustave govorijo, naj bi general De Gaulle kot predsednik postal tudi vrhovni in praktično z ničemer omejeni razsodnik.

Po določbah nove ustave je znatno omejena dejavnost parlamenta. To je ena važnih značilnosti Pete republike. V uprašanjih visoke politike (zunanjepolitični odnosi, vojska) parlament in stranke sploh nimajo besede. V času odločanja za ali proti novi generalovi ustavi sta bila odločilna pomena kongresa radikalov in socialistov, ki sta potekala v senci osrednjega De Gaullova referendumskega gesla: »Ali jaz ali kaos, državljanska vojna oziroma tudi formalni oblasti polkovniških zarotnikov.« To je bilo dovolj učinkovito za strahopetnost francoskega srednjega sloja, večini v teh strankah pa je omogočila, da se taktično skrijejo za alibi »manjšega zla«.

V radikalni stranki je imel edino Mendes France pogum, da se je jasno izrekel proti novi ustavi. Na kongresu socialistične stranke se je nad dve tretjini delegatov izrekel za novo ustavo, ena tretjina pa je bila proti. To je pomenilo tudi dokončen razkol v tej stranki. Socialistični prvak De Gaulle je 15. septembra ustanovil novo Avtonomno socialistično stranko, ki so se ji pridružila mnoga znana imena francoskega socialističnega gibanja.

Zdaj se v Franciji čimdalje bolj zanimajo za novi volilni zakon o izrednih parlamentarnih volitvah, ki bodo takoj po referendumu verjetno že v novembru.

Naj še omenimo, da sta ustavni referendum in alžirsko vprašanje tesno povezana. Dosedanji neuspehi v obravnavanju alžirskega vprašanja so povzročili burne dogodke v maju in potem še spremembe v splošni francoski politiki.

Partizansko slavlje na Robu

DOMAČE AKTUALNOSTI

Kdo naj poravna dolg?

Rob se je 21. septembra odel v slavnostno podobo, tak menda še ni bil ta kraj v letih po osvoboditvi. Slavoloki, zastave, množica ljudi, veliko število bivših partizanov, med njimi tudi generalmajor Jan Lokovšek, znanci iz težkih dni NOB, mladina, vse to je dalo kraju živo pisano podobo. Prebivalci Roba so vas res lepo okrasili in dokazali, da so bili vredni časti, da je v njihovem kraju glavna proslava občinskega praznika občine Lašče.

Proslava se je začela ob 9. uri s slavnostno sejo ObLO Lašče. Sejo je odprl predsednik ObLO, Alojz Pečnik, in pozdravil udeležence, med njimi tudi goste: ljudska poslanka Matevža Haceta in Janeza Lesjaka, podpredsednika OLO Ljubljana, Janeza Pirnata, predstavnika ObLO Ribnica in zastopnike množičnih organizacij in društev. Govoril je o pomenu praznika — obletnice velike zmage NOV nad sovražnikom v Turjaškem gradu, nato pa o uspehih, ki so bili doseženi na vseh področjih gospodarstva v občini po osvoboditvi. Za njim je govoril tov. Janez Pirnat, ki je med drugim poudaril, da je dosegla velikolaška občina v zadnjem obdobju velike uspehe. Tov. Pirnat je zaželel, da bi tudi v bodoče dosegali lepe uspehe in jim čestital k prazniku.

Po seji so odšli skupno z ostalimi prebivalci, šolskimi otroci, sorodniki ubitih, na kraj, kjer so Italijani 23. julija 1942. leta na zverinski način ubili 12 moč in fantov iz Centov in Osredka. Na kraju streljanja žrtev je postavljen skromen spomenik, v spomin njim, ki so darovali življenje za svobodo domovine. Žalno slovesnost pri spomeniku je pričel predstavnik krajevnega organizacije ZB Rob, tov. Rajko. V govoru je poudaril veličino padlih talcev, ki so tudi pred 16 leti s krvjo dokazali svojo pripadnost Osvobodilni fronti in slovenskemu narodu. »Nad 350 padlih v NOB je iz občine Lašče. Teror, streljanje in požiganje vasi, ni omajalo naših ljudi, posebno hrabrovske vasi so ogromno prispevale in žrtvovala za svobodo«, je dejal med drugim govornik.

Na tem kraju smrti so se dogajali ganljivi prizori. Marsikatero oko je bilo solzno ob pogledu na sorodnike padlih: mater, žena, otrok, ki jim je stresal telo presunljiv jok. Listje na drevesih je šelestelo v vetru in voda v bližnjem potoku se je živahneje pretakala, kakor da tudi narava, ki je bila priča zločinu, žaluje za padlimi. Spet je sledila pesem mladinskega pevskega zbora iz Lašč, nato recitacije pionirjev. S polaganjem vencev in šopkov rož pred spomenik je bila žalna slovesnost zaključena.

Po ogledu novega obrata — destilacije eteričnih olj, ki je sodobno urejena, je bilo na Robu slavnostno zborovanje. Zborovanje je odprl predsednik ObLO, Alojz Pečnik, ki je pozdravil udeležence in goste. Predsednik občinskega odbora ZB Lašče, Edi Podlogar, je imel daljši govor. V jedrnatih besedah je opisal

Nekako na sredni vasi je bil na hiši ob cesti velik zemljevid, narisana na lesu, s prikazom važnih dogodkov v času NOB v teh krajih. Lepo zamisel prirediteljev, ki je imela velik obisk.

Po uradnem delu proslav se je začel vesel del. Dobrepoljski muzikanti so igrali poskočne in okrogle, mladi pari so se vrteli, v veselju razpoloženju je prispevala tudi žlahtna kapljica. V vsem tem so ljudje obujali spomine iz časov osvobodilne vojne. Res, na Robu je bilo v nedeljo zelo lepo. —em—

Velik napredek v kmetijstvu

V zadnjih letih, posebno leta 1956 in 1957, se je veliko delalo za napredek kmetijstva. Vloženih je bilo veliko investicij, za delo v socialističnem kmetijstvu pa so se zanimali vse politične organizacije. 130 milijard vloženih sredstev nas je prepričalo, da se tudi v kmetijstvu investira racionalno, mnenje pa, da se investiranja sredstva poplačajo šele po več letih, je spodbilo.

V zadnjih dveh letih so tudi mnogo investirali v poljskna polja hibridne koruze in novih italijanskih vrst pšenice. Ti poskusi so pokazali, da je pri enakih pogojih in enaki obdelavi hektarski pridelek pri italijanskih sortah 30 do 40 odstotkov večji od pridekla domačih sort. Isto je s hibridno koruzo. Že letos se je pričela akcija za razširitev teh vrst, prihodnja leta pa se bodo setevne površine morale še povečati.

Več pozornosti bo treba posve-

V Karlovški dolini so začeli z elektrifikacijo tamkajšnjih vasi leta 1955. Ljudje so bili takoj v začetku pripravljivi prispevati del sredstev za elektrifikacijo; vsakdo je želel zametati petrolejko s sodobno žarnico. Prebivalci teh krajev so prispevali za elektrifikacijo v letih 1955, 1956 in 1957 skupno okrog 900 m³ lesa.

Delo je pod vodstvom elektrifikacijskega odbora steklo tako, da imajo danes vsi ti kraji elektriko. Poleg sredstev, ki so jih dali sami

prizadeti prebivalci, je prispeval ObLO Lašče v ta namen 2.000.000 din, Kmetijska zadruga Karlovca 500.000 din, Kmetijsko gozdarsko posestvo Kočevje pa 400.000 din. Naj omenimo, da sta ObLO in KGP prispevala del sredstev za elektriko tudi zato, ker imajo na tem področju stavbe (SLP) in zemljišča.

Prispevke prebivalcev, občine in KGP so porabili pri urečitvi nizkega električnega omrežja, ki znaša 18 km, za glavni vod (visoka napetost) pa je prispeval bivši OLO Kočevje 1.040.000 din. »Elektro Kočevje« pa je prispevalo iz svojih sredstev 2.487.000 din. Do tu bi bilo v redu, če ne bi bilo dolga na račun dela gradnje voda visoke napetosti in transformatorske postaje v Karlovici. Prvi dolg znaša (za vod visoke napetosti) 2.000.000 din. Ta dolg je založila KZ Karlovica na obljubo bivšega okraja Kočevje, češ, da trenutno OLO nima sredstev za te namene, čim pa bodo sredstva, bo okraj nakazal sredstva za drugi, ki je, kot smo omenili, samo posodila 2.000.000 din bivšemu OLO Kočevju. Tega denarja ni bilo od nikoder, v tem času pa je kočevski okraj prenehal obstojati. Okraj Ljubljana noče prevzeti obveznosti bivšega okraja Kočevje (baje je bila obljubljena pomoč okraja samo ustmeno in ni to nikjer zapisano), zato pravijo na okraju v Ljubljani, naj plača dolg ObLO Lašče, ali pa KZ Karlovica. Poleg tega je treba poravnati še 1.600.000 din dolga za gradnjo trafo postaje v Karlovici.

V Karlovici in na občini se že dalj časa sprašujejo, kdo bo poravnal te račune. Občina ne zmore teh bremen, ker ima tako že velike izdatke za druge potrebe, zadruga Karlovica je majhna in ne bi nikakor mogla prenesti tako velikega bremena. Vprašanje plačila ostaja še vedno odprto in nerešeno.

Na kraju pa še tole: ljudje so začelovljivi, da imajo elektriko. Hvaležni so elektrifikacijskemu odboru, posebno pa njegovemu predsedniku Ivanu Krašvcu in podpredsedniku Jožetu Maroltu za vso skrb, da je v njihove domove prišla elektrika, ki so jo tako dolgo pričakovali. —k—

IZ KARLOVICE

Prva košnja je bila srednje dobra, otava pa je bila zelo dobra. Tako živinorejci nimajo strahu, da bi morali zmanjšati število živine.

S seje obeh zborov ObLO Kočevje

V Kočevju je bila 19. septembra rečna seja obeh zborov Občinskega ljudskega odbora. Ko so bili odborniki seznanjeni z izvršenimi sklepi, sprejetimi na zadnji seji, je predsednik ObLO, Janez Rigler, podal poročilo o realizaciji družbenega plana v prvem polletju. Tov. predsednik je najprej govoril o izpolnjevanju družbenega plana v republikanskem merilu, nato pa je poudaril značilnosti pri izpolnjevanju plana v merilu kočevske občine. Medtem, ko so nekatera podjetja, med njimi Rudnik, podjetje »Avto«, »Ključavničarstvo«, »Kočevski tisk«, presegla polletni plan, pa nekatera podjetja kot na primer »Tekstilana«, »Elektro Kočevje«, Lesnoindustrijski obrat KGP, prečvsem pa manjša obrtna podjetja niso dosegla plana.

V prvem polletju niso izpolnila plana, nekaterim manjka še precej odstotkov, tudi gostišča in trgovina. Vzroki: razmeroma visok plan ter visoke cene alkoholnih pijač. Industrijska proizvodnja je v kočevski komun, vzeto v celoti, le 1% pod planom. To pa nas ne sme zavesti, da ne bi storili vsega, da bo plan konec leta dosežen v celoti in, kjer bo to mogoče, tudi presežen.

Tov. Rigler je opozoril odbornike, naj se pozanimajo, kako je s sevljivo pšenice italijanske sorte, kako je z odkupom sadja in kaj so storile zadruge oz. kakšne ukrepe so podvzeli, da bi kmetovalci lahko vnovčili odvisne količine sadja.

Ko je govoril o vzrokih, zakaj nekatera podjetja niso izpolnila polletnega plana, je dejal, naj se kmalu sestane zbor proizvajalcev, povabi naj tudi direktorje in predsebnike delavskih svetov prizadeletih podjetij. Na tej seji naj bi obravnavali predvsem problematiko in ukrepe, ki bi jih bilo treba sprejeti, da bo družbeni plan občine do konca leta uresničen.

Razprava je pokazala, da so delni vzroki, da nekatera podjetja niso izpolnila polletnega plana, tudi v prehajanju delavcev iz enega podjetja v drugo ter neupravičeni izostanki od dela. O teh in drugih vzrokih bodo razpravljali na zboru

proizvajalcev in skušali najti najustreznejšo rešitev.

Odborniki so nato razpravljali o visokih cenah sadja. Podrobneje poročilo o tem prinašamo na drugem mestu.

Zbora sta sprejela odlok o spremembi in dopolnitvi statuta občine Kočevje. Tu naj omenimo ustanovitev novega krajevnega odbora Breg, oddelka za notranje zadeve pri ObLO in preimenovanje odsekov pri ObLO v oddelke.

Načelje so sprejeli odlok o podeljevanju socialnih podpor. V zvezi s tem odlokom je podala tov. Nagodetova daljše poročilo o delu socialnega varstva v občini Kočevje. Predlagala je, naj bi bilo več sodelovanja med zdravstveno in socialno službo.

Odborniki so na tej seji sprejeli tudi odlok o tržnem redu. Tržni red določa, kje in kako se prodaja blago, kdo lahko prodaja, določen je tržni čas itd. Ta odlok o tržnem redu je bil pri nas že dolgo potreben.

Ljudska oblast daje velika sredstva v obliki štipendij in dr. potrebni šolskim otrokom. Med tistimi, ki so prosili za štipendije svojim otrokom, so bili tudi posamezniki, ki niso upravičeni do te pomoči. Ko

so razpravljali o pritožbah prizadeletih prosilcev, so 13 pritožb zavrnili z utemeljitvijo, da prosilci lahko vzdržujejo oziroma šolajo svoje otroke na osemletki. Vsekakor pa je bil umesten predlog, da bi avtoBUS, ki vozi skozi Kolpsko dolino, vozil na osemletko v Faro otroke iz oddaljenih krajev.

Z izčrpanjem vseh točk dnevnega reda, skupno jih je bilo 15, sta oba zbora zaključila svoje delo.

Destilarna v Strugah dobro dela

Zgodaj zjutraj je bilo, ko sem v Strugah stopil iz goste megle v upravne prostore Kmetijske zadruge. Upravnik nisem našel, povedali so mi, da je po vsej verjetnosti v »tovarni« eteričnih olj.

Okrog destilarne je bilo zelo živahno. Kmetje so prihajali s polnimi vozovi smrečja in smrekovih češarkov, se sestajali v gruče in se pogovarjali. Ko so tovor oddali, so zopet odšli in napravili prostor drugim.

Obrat eteričnih olj stoji pri poti ob vznožju hriba, kjer sta že združena žaga in mlin. Poleg je velika lopa, kjer so vskladiščene surovine.

Porast industrijske proizvodnje

Letos je bilo v prvih osmih mesecih investiranih vsega skupaj 309 milijard in 600 milijonov dinarjev. Od tega je bilo iz splošnoindustrijskih sredstev porabljenih za potrebe federacije 107 milijard ali 49 odstotkov več kot lani v istem času, za potrebe republik pa je bilo investiranih okrog 18 milijard dinarjev.

Za potrebe komun je bilo v prvih osmih mesecih porabljenih okrog 56 milijard, medtem ko je bila potrošnja iz lastnih sredstev in iz amortizacijskega sklada večja od lani za 25%. Skupni dotok investicijskih sredstev je bil čez 442 milijard din.

Investicijska potrošnja se je povečala in to že od začetka leta zaradi gradenj, ki so jih nadaljevali iz prejšnjih let, poleg tega pa je

bilo število novodobljenih posojil letos relativno majhno.

Planirani obseg investicij iz splošnega investicijskega sklada, ki je za okrog 30% večji kot lanski, bo do konca leta po vsej verjetnosti realiziran. Računajo tudi, da bo v prihodnjih letih prišlo do še večjega uporabljanja investicijskih sredstev gospodarskih organizacij.

MNOŽIČNO SLIKANJE

PLJUČ JE NAJBOLJŠE SRED-

STVO ZA PRAVOČASNO

UGOTAVLJANJE JETIKE

Z novim šolskim letom so pri šolah odprli tudi šolske kuhinje. Izdatna malica se dobro prileže.

Naši kraji v bližnji preteklosti

Naši kraji so bili med vojno slovenski javnosti malo znani. Nekaj zaradi redke naseljenosti, nekaj zaradi Kočevjarjev, nemških kolonov, ki so predstavljali svojevrsten slovenski nemštva in pete kolone sredi slovenskega življa. Na tem koščku slovenske zemlje se je ves čas bil hud boj za obstanek, ki ima globok socialni in razredni značaj. Težke socialne razmere pod fevdalno in cerkveno gosposko in pa privilegirano položaj Nemcev, so povzročili pri Slovincih globoko mrzno do tujcev in izkoriščevalcev. Z razvojem kapitalizma pri nas se je razvil tudi delavski razred, čigar najzvestejši predstavniki so bili kočevski rudarji. Na socialno in nacionalno izkoriščanje so odgovarjali z ostrimi štrajki in drugimi protesti. Ustanovili so svoja kulturna in politična združenja ter vzgajali v svojih vrstah mnogo delavskih voditeljev in revolucio-

narjev, med katerimi se je posebno proslavil komunist, profesor Jože Šeško.

Po kapitulaciji Jugoslavije je Kočevska pripadala fašistični Italiji. Kočevski nemščurji in petokolonaši so se čez noč prelevili v teroriste. Vendar se je ta potuhnjena prestraža Hitlerjevega nacizma temeljito zmotila v svojih računih. Zaman so v kleti gostilne Harče postavili vislice in grozili s pokolom. Italijanski imperij ni trpel druge oblasti razen svojih, zato so Kočevjarji bili za Nemčijo in se preselili k Savi, kjer so jim Nemci dodelili posestva izseljenih Slovincov v okolici Brežic, Krškega in na Bizeljskem. V tistih dneh, ko so Italijani tako rekoč premagali nemško peto kolono v naših krajih, so se Slovinci pripravljali na oborožen odpor proti okupatorju.

V Konca vasi pri Tomšču je bil tiste dni prvi tajni sestanek, ki se ga

je udeležil tudi Franc Leskošek-Luka iz Ljubljane. Udeleženci so bili komunisti iz Kočevja in okolice, ki so imeli za seboj večletne boje s kočevskimi hitlerjanci in kapitalističnimi zatiralci: profesor Jože Šeško, Marija Knapičeva, Tone Marinč in Lojze Komerički. Na sestanku je padla odločitev o oboroženem odporu proti italijanskim okupatorjem. Kočevski ilegalci, združeni okrog okrožnega odbora OF in okrožnega partijskega komiteja, so pričeli predano in drzno razširjati organizacijo osvobodilnega gibanja. — V začudenju in strah Italijanov so kmalu sledile sabotažne akcije, vasi, hiše in ceste so preplavila uporniška gesla. Osvobodilno gibanje je takoj od začetka zavzelo širok razmah.

V začetku avgusta 1941 je bila na Travnici ustanovljena Ribniška četa, izredno hrabra partizanska skupina. Ribniški komunisti in ilegalci

so se tesno povezali z Okrožnim komitejem in njegovim sekretarjem, profesorjem Šeškom. Okrog 30 Slovincjev iz Ribnice se je vneto vključilo v sabotažne akcije, med katerimi je posebno uspešna napisna akcija ob obletnici Hitlerjevega napada na Poljsko. Drzni mladinci so zbirali orožje, ki ga je v Ribnici zapustil polk razpadle jugoslovanske vojske.

Nekaj časa so ribniški komunisti in aktivisti živeli v ilegali, nato pa so zaradi dekonspiracije njihovih imen, ki so bila po večini znana že pred vojno, 14. julija, na praznik padca Bastilje, odšli v partizane na Travnico goro. Zbralo se jih je okrog dvajset iz Ribnice in okolice, pozneje pa se jim je pridružil še enkrat toliko. Komandir čete, ki je spadala v sestavi Krimskega bataljona, je bil Filip Tekavec, komisar pa dr. Janez Kmet. Izvedli so nekaj črtnih akcij in se zadrževali na Travnici gori. Že v avgustu so minirali progo pri Ortneku in podrli daljnovid pri Sv. Gregorju. Patrulja ribniške čete pa je na Jasnici napadla motorizirano italijansko kolono. Do jeseni je četa štela 25 borcev, nato pa je dobila

od Glavnega poveljstva nalogo, da izvede v ribniški dolini mobilizacijo in se razvije v bataljon. Zaradi visoke snega, ki je zapadel konec oktobra, je bil ta načrt za nekaj časa prepreečen.

Ljudstvo je bilo prvim upornikom na Kočevskem in okrog Ribnice zelo naklonjeno. Semkaj so prihajali tudi partizani z Mokrica in iz Mačkovega gorda, ki sta jih vodila znana junaka Daki in Silni. Okrog oktobra leta 1941 so se pojavili prvi partizani v okolici Drage, Podpreske, Lazca in Novega kota. Bilo je osemnajst črtnih fantov, od katerih so se pozneje mnogi proslavili v velikih borbah kot komandanti in organizatorji osvobodilnega gibanja. Mem temi so bili: Smeli, Zorko, Branko, Jan, Martin in drugi.

Novembra leta 1941 so prišli partizani k Petelinovi bajti nad Drago in k Mikličevi vili. Ta skupina je bila ena prvih, ki je malone vsa, do poslednjega moža končala zaradi ovaških kočevskih Nemcev. Italijani so jih zaradi izdajstva speče obkolili in zvezane odpeljali v Ljubljano.

Proti koncu leta 1941 so povzročale Italijanom skrbi že precejšnje partizanske edince. Skupno z ilegalci in aktivisti so prireale akcije, med katerimi je znana akcija velikolaških mladincev, ki so vojakom in celo samemu komandantu, majorju Bissantiju, v kasarni natrosili revolucionarne letake. Italijani so doživljali sramoto za sramoto.

Ko so se izselili Kočevjarji je nastalo obsežno področje naših krajev izredno ugodno oporišče za naglo naraščajoče partizansko gibanje. Številne partizanske edince so se povezale z osvobodilnim gibanjem na Notranjskem, v Suhi krajini, Beli krajini in na Gorjancih. Opuščene vasi so bile kot nalašč za zaledje partizanskim edincem in so pozneje služile za namestitev bolnic, tehnik in skladišč. Zlasti Kočevski Rog je imel velike prednosti pred ostalimi slovenskimi kraji, ker je bil zaradi prostranih gostih gozdov nedostopen. Ker je v bližini Hrvaške, je bil od tu možen tudi stik s hrvaškimi in jugoslovanskimi partizanstvom.

(Se nadaljuje)

Atletsko tekmovanje v Kočevju

V nedeljo je bila po daljšem premoru v Kočevju v organizaciji TVD Partizan Kočevje večja atletska prireditev. Tekmovali so atleti za prvenstvo Atletske zveze Ljubljana in Okrajne podzveze Partizan Ljubljana. Nastopilo je čez sto priznanih atletov in atletinj iz treh atletskih klubov in osem partizanskih društev. Lepo vreme in izredno dobra organizacija, v kateri je sodelovalo nad 60 domačinov, je pripomogla, da se je prireditev razvijala hitro in točno po urniku.

Za otvoritev je pozdravil predsednik TVD Partizana Kočevje, Tone Čuk, vse tekmovalce in številno občinstvo, nakar so izročili pionirski vodnikom tekmovalnih ekip šopke rdečih nageljčkov. Že takoj prvo tekmovanje je razgibalo občinstvo, ki je po tem do konca tekem živahno bodrilo tekmovalce.

Prvaki in prvakinje Okrajne zveze Partizan Ljubljana za leto 1958 so postali:

400 m Dušan Veber, ZAK, Ljubljana, 52,2 sek.; 1500 m: Rok Stros, ZAK, Ljubljana, 4:07,5 min.; tek na 5000 m: Lojze Tratnik, Odred, Lj., 15:14,1 min.; 110 m zapreke: Marko Sluga, ZAK, Ljubljana, 16,5 sek.; 4x100 m: ZAK, Ljubljana, 44,8 sek.; skok v višino: Boris Pucelj, Partizan, Kočevje, 180 cm; skok v daljino: Polde Torkar, Partizan, Kočevje, 6,88 m; skok ob palici: Aleks Jovan, Svoboda, Ljubljana, 3,50 m; met krogle: Veno Čihal, Partizan, Kočevje, 13,35 m; met diska: Marko Sluga, ZAK, Ljubljana, 50,04 m.

Ženske: tek na 100 m: Marjana Bajžel, Odred, Ljubljana, 13,2 sek.; 800 m: Julka Hude, Partizan, Novo mesto, 2:28,9 min.; 80 m zapreke: Marjana Bajžel, Odred, Ljubljana, 12,4 sek.; skok v višino: Marjan Ganter, Partizan, Novo mesto, 146 cm; skok v daljino: Marjana Bajžel, Odred, Ljubljana, 4,91 m; met krogle: Alenka Hudobivnik, Odred, Ljubljana, 12,55 m; met kopja: Ma-

rija Škarabot, Odred, Ljubljana, 30,27 m.

Uvrstitev domačih atletov je vsekakor lep uspeh za TVD Partizan, Kočevje. Dosegli so 5 podveznih prvakov Atletske podzveze, vsa prva mesta članov in eno članic Okrajne zveze Partizan Ljubljana. Uspostevati pa je treba, da so dosegli še več drugih in tretjih mest s prav dobrimi rezultati. V tekmovanje so posegli že mladi atleti novinci in to z zadovoljivim uspehom. To niso slučajne zmage ali zmage posameznikov, to je zmaga kolektiva Partizana Kočevje, ki si z vsemi možnimi prizadevanji atletiko v kraju gojiti množično ter organizirati močan podeželski center atletike in telesne kulture sploh.

Tudi kočevski občani so dokazali z velikim obiskom, da znajo ceniti vrednost atletike bolj kot v marsikaterem vičnem centru, kjer so morali naši atleti nastopati pred praznimi tribunami.

PRIMANJKUJE PITNE VODE

V Ortneku in Velikih Poljanah močno primanjkuje zdrave pitne vode. To se je letos še bolj občutno poznalo, ker je bilo malo padavin. Naloga občine je, da v Ortneku, ki je znan turistični kraj, enkrat dokončno uredi vprašanje vode.

Isto velja za Velike Poljane, ki so živinorejski predel. Za dober razvoj živinoreje pa je vsekakor potrebno dovolj vode.

Pred občnimi zbori Svobod in prosvetnih društev

Dvesto prosvetnih društev okraja se vestno pripravljajo na svoje redne letne obračune dela — občne zbere, na katerih bodo sprejemali nove programe dela in izvolili nove društvene odbore ter delegate za občinske in okrajni svet Svobod. Preteklo nedeljo so bili že prvi občni zbori prosvetnih društev v našem okraju in bodo trajali vse do druge polovice oktobra. Prav ti občni zbori, kot tudi priprava za nadaljnje, so sprožili predvsem naslednje probleme, s katerimi se bodo morala spoprijeti naša prosvetna društva v bližnji sezoni, če bodo hotela odigrati še večjo družbeno vlogo in pomen:

bino; izobraževanju odraslih dati pravo mesto in vlogo. Vse to pa pomeni izhajati pri svojem delu iz programa ZKJ in kongresa Zveze Svobod v Mariboru, upoštevajoč pri vsem tem krajne možnosti, potrebe in interese ljudi.

Prepričani smo, da bomo lahko s takim programom in oblikami dela povečali naš članstvo (saj je sedaj v naših društvih le 20.000 članov, povprečno 100 članov na društvo) z mladino, zlasti z delavsko in industrijskih centrov, kar se bo pozitivno odražalo tudi v našem delu. Zato ni slučaj, da imajo naša društva želje in interes, vključiti v društvene odbore in sekcije čimveč mladih ljudi.

Ne samo dobro pripravljene občne zbere prosvetnih društev, kar je porok za uspešno delo v tej sezoni, temveč tudi nadaljnje plodno ljudskoprosvetnega dela (dramatiki, petju, knjižničarstvu in podobno) boriti se za novo — socialistično vse-

krepiti se organizacijsko, razvijati nove oblike ljudskoprosvetnega dela, zlasti klubskega in družabnega življenja; pri starih oblikah ljudskoprosvetnega dela (dramatiki, petju, knjižničarstvu in podobno) boriti se za novo — socialistično vse-

Neuradna razvrstitev po uspehih,

Kongres telesne kulture v Beogradu

V Beogradu so velike priprave za prvi kongres telesne kulture. Kongresni dnevi so določeni na 16., 17. in 18. oktober, Računajo, da bo na tem kongresu do 2000 udeležencev iz 50 družbenih organizacij iz vse države. Kongresa se bo udeležilo tudi 240 najvidnejših predstavnikov in aktivistov Partizana Jugoslavije. Na seji izvršnega odbora Okrajne zveze Partizan Ljubljana je bilo izbranih 8 delegatov, ki bodo zastopali ljubljansko zvezo. Med delegate je izbran tudi podpredsednik TVD Partizan Kočevje, tov. Arko Andrej.

ščajoče mladine, kajti ni pravilno, da se tako rado pozabi, da je telesna vzgoja sestavni del osebnega in družbenega standarda.

Tudi za občino Kočevje je bil v našem časopisu že dan predlog za organizacijo širšega sestanka vseh onih organizacij in ustanov, ki so dolžne skrbeti za telesno vzgojo in zdravje ljudstva. Po vsem zgledu, da so šli vodilni in odbori teh organizacij molče preko tega predloga. To bi bila velika škoda in skrajna neobčgovornost predvsem do dora-

Novi Gorici so bile 21. septembra hitrostne krožne moto dirke, zadnje v sklopu prvenstva LR Slovenije za leto 1958. Poleg ostalih tekmovalcev so tekmovali tudi člani tekmovalne ekipe AMD Kočevje: Janez Bukovec v razredu do 125 cm, Janez Durini 175 in 500 cm, Alojz Drofenik 250 in 500 cm, Ivan Majnarič 250 in 350 cm, Polde Sterle (solo) 500 cm in Sterle s sovozačem Cvetom Mačkom v razredu prikolice do 1.200 cm.

Prireditev v Novi Gorici je orga-

MEDVED DELA ŠKODO

Kmetovalcem v Retjah je prizadejal v zadnjem času medved veliko škodo na koruzi in ovsu. Ljudje kurijo ognje, nekateri so ogradijo koruzo z bodečo žico, kar pa dosti ne pomaga. Kmetje so predlagali, da se dovoli odstrel kosmatinca.

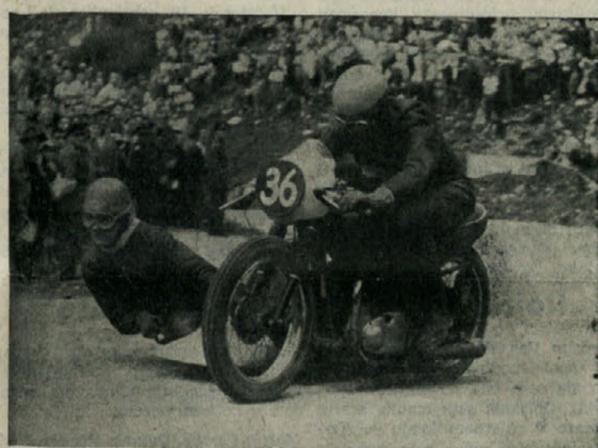
AVTO-MOTO SPORT

Prvenstvo Slovenije je končano

Prvenstvo Slovenije je končano. Tekmovanje je potekalo ob lepem sončnem vremenu. Gledalcev je bilo mnogo. Dirke niso prinesle nobenih presenečenj. Zmagovalec v 125 cm je bil znani tekmovalce Boris Oblak na stroju Duccati 125, s katerim je pred nedavnim nastopil na mednarodnih dirkah v Monzi in

žel do salomonske rešitve: »No ja, Sterle se ni takoj pritožil in s tem ni tožnika, pa naj ne bo še sodnika.« (To so bile besede republiškega funkcionarja AMZS!). In ostalo je pri starem. Vprašamo se, zakaj so potem postavljeni sodniki na tekmovalni progi!?

Neuradna razvrstitev po uspehih,

Strle in Maček na ostrem zavoju

je zasedel od 54 možnih mest osemnajsto. V razredu do 175 cm je brez težav zasedel prvo mesto Mirko Bivic, ker je Durinju med vožnjo odpovedal motor in je moral odstopiti.

Takoj nato je bil start motorjev do 250 cm. V tem razredu je bila zanimiva borba za prvo mesto med Pintarjem in Drofenikom. Na ravni je vodil Pintar, v ovinkih pa ga je Drofenik dohitel in prehitel. Zaradi okvare na motorju je moral Drofenik odstopiti od nadaljnje borbe in Pintar je skozi cilj pripeljal s prednostjo 800 m. Majnariču je med dirko odpovedal menjalnik in je lahko vozil le s tremi brzini. Zaradi okvare mu je bilo onemogočeno uvrstiti se med vodilno četvoro.

Pri motorjih do 500 cm je bila konkurenca najhujša. Z elegantno in precizno vožnjo je Sterle navdušil gledalce in iz kroga v krog večal hitrost. Zasedel je prvo mesto z različnim povprečjem 90 km na uro. Durini je v tem razredu osvojil četrto mesto. Durini je vozil dovršeno, zmogljivost stroja za tehniko vožnje, ki jo obvlada, pa je premajhna.

Drofenik je imel v tem razredu ponovno smolo. V začetnih krogih v vodstvu, nato majhen spodrslijaj in spet težja okvara motorja.

Za gledalce je bila najbolj zanimiva in napeta dirka prikolice. Sterle in sovozač Maček sta bila absolutna favorita za prvo mesto. Po tehniški vožnji in preciznosti sta pokazala, da sta najboljša prikolničarja v Sloveniji. Vožnja Sterleta in balansiranje Mačka je navdušilo vse gledalce. Tekmovalce Jelenko (Ljubljana), ki je med dirko Sterleta prehitel, mu je nato nešportno onemogočil prehitavanje z zapiranjem proge. Da ne bi prišlo do trčenja, je bil Sterle prisiljen zapeljati na pločnik. Jelenko pa je vztrajal, kljub opozorilom sodnikov, s svojo nepravilno vožnjo. Jelenko je tako zasedel I. mesto in Sterle-Maček II. Po končani dirki so sodniki sestavili zapisnik o nepravilni vožnji Jelenka in zahtevali, da se ga diskvalificira. Žiri je sicer obravnaval pritožbo sodnikov in je navsezadnje pri-

ki so jih na osnovi petih dirk za prvenstvo LRS dosegli tekmovalci AMD Kočevje, je naslednja (upoštevana so mesta od prvega do šestega): Janez Bukovec, 125 cm, Durini, 175 cm, 4. mesto, Drofenik, 250 cm, 2. mesto (in izven konkurenca v 250 cm, 2. mesto), Majnarič, 5. mesto, Sterle 500 cm, 1. in 2. mesto (se deli), Sterle-Maček v razredu prikolice do 1.200 cm 1. mesto.

Za smeh in dobro voljo

Ni ga preveč...

Jožeta je v gozdu povalil hloh čez vso njegovo dolžino, ki ni neznamna, in mu dobera prešel rebra. Toda Jože se je ves drhteč dvignil in na vprašanje prijatelja, če ga je hloh kaj močno stisnil, skozi stisnjene zobe odgovoril: »Ni me preveč, lahko pa bi me bolj!«

Pisal ji bo...

Mož je odhajal na gozdno delo v slavovske gozdove. Žena ga je pospremila na postajo. Ker sta bila že lačna, je mož odprl nahrbtnik in vzel dva kosa kruha in kos šunke. Ženi je dal samo kruh, sam pa se je »mučil« s šunko. Žena ga je poželjivo opazovala in ko se zanjo sploh ni zmenil, ga je opomnila: »Stari, zakaj pa še meni ne daš malo šunke, da jo bom vsaj pokušila?«

»I, draga, saj ti bom pisal iz Slavonije, kakšen okus je mela.«

»ČLOVEK Z MARSA« NA GREGORSKEM ODRU

Lahko rečemo, da je kulturno-prosvetna dejavnost na Slemenih precej razgibana. Domači igralci so naštvudrali že precej iger, poleg tega pa bo v nedeljo, 28. septembra ob 15. uri, gostovalo v prosvetnem domu Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane s komedijo v treh dejanjih, »Človek z Marsa«.

Ker so gostovanja poklicnih gledališč na podeželju, posebno pa še v hribovskih predelih, prava redkost oziroma jih sploh ni, se nudi okoliškemu prebivalstvu lepa prilika, da si ogleda to zanimivo in humorja polno delo.

Torej v nedeljo popoldne vsi na prijazna Slemena, da se nasmejete in prijetno razvedrite!

Strma bo...
Tone in Jože sta podirala visoko smreko. Ta zlomek pa, neprav sta delala pravilno, je na vsem lepem obvisel na košati bukvi. Prav tedaj je prineslo naokrog starega lovca, ki ju je brž pričel: »Primojstokrat, preveč bo strma.«

»Kdo bo strm?« sta ga zavzeta vprašala.

»I no, streha,« se je smejal stari šaljivec.

FLUOROGRAFSKO SLIKANJE JE NAJBOLJŠI NAČIN ZA UGOTAVLJANJE JETIKE

ČE SI STAR 15 LET IN SLUČAJNO NISI DOBIL POZIVA, PRIDI KLJUB TEMU NA SLIKANJE NA NAJBOLJŠO BAZO

Naš obveščevalec

KOLENDAR
Sobota, 27. septembra — Justa Nedelja, 28. septembra — Venčeslav Ponedeljek, 29. septembra — Miha Torek, 30. septembra — Jelka Sreda, 1. oktobra — Sever Četrtek, 2. oktobra — Mirna Petek, 3. oktobra — Terezija

SPOMINSKI DNEVI
27. septembra je bila ustanovljena Goriška divizija. Kasneje so jo preimenovali v XXX. divizijo.
27. septembra 1802 je umrl slovenski matematik Jurij Vega. Znan je predvsem po svojih logaritmih, ki so po točnosti in obsežnosti prekašali vse dotedanje.

28. septembra 1931 se je v Spodnjih Retjah pri Velikih Laščah rodil slovenski pripovednik, pesnik, dramatik, jezikoslovec in publicist Fran Levstik.

Na današnji dan leta 1864 je bila na javnem shodu v Londonu ustanovljena Mednarodna zveza delavcev — I. internacionala. Njen voditelj in ustanovitelj je bil Karl Marx. Ta zveza je združevala delavstvo vsega sveta za njihove pravice.

30. septembra 1947 je bila ustanovljena Zveza borcev NOV. Dne 3. oktobra 1943 je bil na slovenskem ozemlju ustanovljen VII. korpus, ki je vključeval vse enote XIV., XV. in XVIII. divizije. Istega

dne so na Primorskem ustanovili XXVIII. Triglavsko divizijo.

GIBANJE PREBIVALSTVA

RIBNICA
Rodila je Šmalc Ivana, gospodinja iz Sušja 13 — dečka Alojza.

KOSTEL
Poročila sta se: Majetič Martin, mizarški delavec iz Drena 4 in Kajfež Vida, poljedelka z Vrha 12.

DOLENJA VAS
Poročila sta se: Mihelič Slavko, delavec iz Livolda 33, star 30 let in Ofak Slavka, delavka iz Dolenje vasi 127, stara 30 let.

KOČEVJE

Poročili so se: Zagar Matija, gozdni delavec iz Gorače 59, star 31 let in Škufca Jožefa, gozdna delavka iz Koblarjev 22, stara 21 let, Škrlič Jožef, Kočevje, Reška cesta 2, stár 27 let in Surina Magdalena iz Novokračine 14, stara 27 let. Zakonsko zvezo sta sklenila v Ilirski Bistrici. Rodile so: Turk Marija, gospodinja iz Nemške loke 5 — deklico Cvetko, Rugelj Štefka, gospodinja iz Mahovnika 23 — dečka Jožeta, Potočnik Angela, gospodinja iz Kočevja, Reška cesta 7-a — deklico Slavico in Stefančič Neža, gospodinja iz Livolda 2 — deklico Nado.

V starosti 7 mesecev je umrla v Klinji vasi Rus Nevenka.

VELIKE LAŠČE

Rodila je: Dolšak Ivanka, gospodinja iz Karlovice 2 — dečka Franceta.

Umrla je: Podržaj Marjeta, užitkarica iz Velikega Ločnika 1, stara 76 let.

LOŠKI POTOK

Rodila je Oražem Marija, gospodinja iz Retij 99 — dečka Alojza.

OBVESTILO

Obveščamo vse prebivalce območja Okrajnega sodišča Kočevje, da sodišče zaradi preselitve v nove prostore v dnevi od 1. do vključno 3. oktobra ne bo sprejemalo strank. Od 4. oktobra dalje bo Okrajno sodišče v novih prostorih in stavbi Občinskega ljudskega odbora Kočevje, črugo nadstropje desno.

Obnem obveščamo vse prebivalce, da so uradni dnevi za stranke na sodišču izključno ob torkih.

Okrajno sodišče v Kočevju **POZIV PREBIVALCEM KOČEVJA!**

Bliža se čas praznovanja občinskega praznika, zato pozivamo prebivalstvo mesta Kočevja in okolice, da pred praznikom očistijo okolico bivališč.

Hiše primerno okrasite in razobesite zastave!

OBJAVE

DEZURNE TRGOVINE

Dežurno službo imajo: v soboto, 27. septembra od 7. do 12. in od 15. do 18. ure, trgovina »Oskrbca«, Ulica Jožeta Šeška, v soboto, 4. oktobra, trgovina »Potrošnik«, Reška cesta.

KINO

JADRAN: od 26. do 28. septembra ameriški barvni film »Poni eks-pres« in ameriški barvni vstavision film »Španski vrtnar«, 1. in 2. oktobra indijski film »Avara« in od 3. do 5. oktobra ameriški barvni film »Smrt na cestici«.

RIBNICA: 27. in 28. septembra ameriški film »Angel ali demon«, 4. in 5. oktobra mehiški film »Poslednja želja«.

OSILNICA: 28. septembra ameriški film »Skrivnost zapuščenega vrta« in 5. oktobra ameriški barvni film »Pogumen kot Lassie«.

VELIKE LAŠČE: 27. in 28. septembra ameriški barvni film »Sin bledolčnika«, 4. in 5. oktobra francoski film »Stopnice za služinčad«.

PONIKVE: 26. septembra italijanski film »On in sedem tatov« in 3. oktobra jugoslovanski film »Jubilej gospoda Iklav«.

LOŠKI POTOK: 27. in 28. septembra ameriški film »Oguljena džungla«, 4. in 5. oktobra madžarski film »Kvišku glavo«.

DOBREPOLJE: 27. in 28. septembra švedski film »Samo mati«, 1. oktobra jugoslovanski film »Jubilej gospoda Iklav« in od 4. in 5. oktobra italijanski barvni film »Atila«.

KOČEVSKI REKA: 27. in 28. septembra češki barvni lutkovni film »Cesarjev slavček«, 4. in 5. oktobra ameriški kriminalni film »Steklena pajčevina«.

PREDGRAD: 27. in 28. septembra ameriški barvni film »Hondo«, 4. in 5. oktobra italijanski film »Kruh, ljubezen in ljubosumnost«.

SODRAŽICA: 27. in 28. septembra

ameriški film »Na robu pločnika«, **BROD NA KOLPI:** 27. in 28. sept. ameriški barvni film »Pariz, mesto zaljubljenih«, 4. in 5. oktobra ruski film »Sanje male Mi« in »Sivi razbojnik«.

SVOBODA, Rudnik: 27. in 28. septembra

francoski film »Inšpektor ljubi naval«, 4. in 5. oktobra francoski film »Gervaise«.

ZGUBLJENO

Na cesti med Kočevjem in Starim logom sem izgubil tablico motorja s številko 17282. Najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na upravo lista.

PREKLIČO

Preklicujem vse besede, ki sem jih izrekel proti Tončki Purkart kot neresnične in se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Rajmond Zgonec

CESTITKE

Toniju Oblaku iz Velikih Lašč, ki služi vojaški rok v Zagrebu, V. p. 6148, želijo za 22. rojstni dan zdravja, sreče in ljubezni ata, mama, sestra Marjanca in Frenk.

Tereziji Grivec iz Grčaric želja za god vse najboljše sin France.

Ljubemu atku, Johanu Debelaku,

iz Eveletha v Ameriki želja za 80. rojstni dan in goč mnogo zdravja, sreče in veselja, mamo in ostale pa prisrčno pozdravlja ter jim kliče še na mnoga leta hčerka Francka z otroki iz rojstnega kraja.

Franco Zamidi želijo za dvojni praznik vse najlepše in da bi kmalu ozdravel žena, sin Dušan, hčerka Nadica, enako tudi družine Kogojeva, Merharjeva in Lesarjeva.

Iz naših krajev

NAM PIŠEJO

Nekdanji sejmi v Sodražici

V Sodražici so bili od leta 1910 naprej vsak četrtek veliki tržni dnevi. Na te dni so prišli v Sodražico tudi kramarji iz Kočevja in Ribnice na trg s štanti. Prišli so tudi Dolenjci, ki so na trgu prodajali moko, žito in gnjati; Vipavci so pripeljali prvo grozdje, slive, limone in drugo sadje. Pred Kržetovo (Štebrčovo) hišo pa so prodajali in barantali z obodi, škafi, brentami, žlicami in kadmi. Pozneje, ko je suhe robe bilo na trgu vedno manj, so prišli veliki trgovci, kakor so Ivanc, Mihelič iz Kota, Kovačič in drugi iz okolice, na vasi po suho robo kar z vozom, zaradi česar so pričeli, baje od Marije Terezije dovoljeni tržni dnevi v Sodražici pojenjavati in so končno popolnoma propadli. V Sodražici smo imeli primitivno leseno javno tehtnico na verigo v Štebrčovi hiši, na kateri so tedaj tehtali prašiče za domači zakol ali za odpremo v Trst. Prav tako so pripeljali Hrvatje na trg vsak teden prašičke in breje svinje in jih prodajali. Pri tehtnici sta imela glavno besedo stari »Zavrtnik«, ki je tehtal prašiče in stari Fajdiga iz hiše številka 5, s tobakero v rokah, ki je pobiral tržno colnino. V Sodražico so hodili dolgo časa tudi

ribniški krošnjariji po žične tkanine k tvrđki Ivanc. Sploh je bil tudi kasneje kakšen dan ali ob sejmih tako velik promet, da sta se Ribnica ali Kočevje komaj lahko merila z našim trgom.

(Iz »Sodraške kronike«)
Fran Fajdiga

Tekmovanje gasilskih društev na Robu

Da bi društva lahko med seboj primerjali in po dobljenih rezultatih ugotovili, kakšnem delu je potrebno dati v bodoče več poudarka in da se komisijso ugotovi udarnost gasilskega društva, so tudi letos izvršile občinske gasilske zveze ocenjevanje svojih društev. Določile so prvrake v okviru ObGZ Ribnice, Sodražice in Velikih Lašč. Na občinski praznik občine Velike Lašče je bilo consko tekmovanje VI. cone OGZ Ljubljana na Robu.

Položene dimne bombe na podstrešju Kmetijske zadruge so naznačile požarišče in po izvršenem alarmu so izvedli napad na gorečo stavbo in sosednje hiše. Komaj so lokalizirali eno požarišče, že je nastopilo novo požarišče v okrog 80 m oddaljeni stavbi. Vaji so prisostvovali številni člani navzočih društev kakor tudi občinstvo. Svojo izurjenost so pokazali nato tudi pionirji društva Vel. Poljane pri gašenju vnetljivih tekočin.

Pri conskem tekmovanju gasilskih zvez je žreb določil vrstni red, pri katerem je kot prvo nastopilo PGD Bukovica, drugo Vel. Poljane in tretje PGD Zamostec. Skupno je bilo 284 dosegljivih točk in to za polaganje cevovoda 25, za šolski trodelni napad 160, za strokovna vprašanja 90 in za sanitetna vprašanja 9 točk. Ocenjevalna komisija je takoj po ocenitvi sestavila poročilo, conski poveljnik, tov. Anton Šobar, je razglasil izid in podal nekaj kratkih pojasnil: PGD Bukovica je doseglo 278, Vel. Poljane 269 in Zamostec 237 točk. Pri izvajanju posameznih disciplin je dal tov.

Šobar potrebna strokovna pojasnila z ozirom na nekatere nepravilnosti. Izid tekmovanja je bil zadovoljiv in je pokazal prisotnim gledalcem spretnost in izurjenost gasilcev.

O gostovanju »Tria Lorenz«

Na povabilo MKUD Kočevske gimnazije je v ponedeljek, 22. septembra, gostoval v Kočevju trio bratov Lorenz. Popoldne ob štirih je bil koncert za gimnazijo. Dijaki so z zanimanjem spremljali izvajanje mladih umetnikov. Izvajali so dela Haydna, Schumana, Dvoraka, Škerjanca in Rahmaninova. Ti mladi fantje zaslužijo vso pohvalo. Poleg rednega študija so posvetili ves prosti čas glasbi. Poslušalci Radia Ljubljane se jih prav gotovo spominjajo, saj je bil »Trio Lorenz« nagrajen pri oddaji »Pokaži, kaj znaš!«

Zvečer je bila predstava za ostalo občinstvo. Tu se je zopet pokazalo, kako malo je ljudi v Kočevju, ki bi se zanimali za podobne prireditve. Ko sem šel mimo Partizanove pisarne, je tam čakalo precej mladih ljudi. Televizija je verjetno prenašala nogometno tekmo ali jazz glasbo. Okoli osme ure zvečer se je zbralo na gimnaziji nekaj ljudi. Koncert se je začel z majhno za-

mudo, vendar je kljub temu ostala pol male gimnazijske dvorane prazne. Lahko rečem, da se je v dvoranu zbrala skoraj vsa kočevska inteligenca in žalostno je, da je tako malo. Bili so večinoma profesorji in učitelji. Ko sem opazoval te redke ljubitelje komorne glasbe, sem se nehoti vprašal: »Na katero pot pa je zavilo ostalo kočevsko občinstvo, da mu je tako malo mar za kulturne prireditve?« Prepričan sem, da bi bila kinodvorana tisti večer polna, če bi predvajali cowboygo. Posebno mladih bi bilo dosti. Toda tisti, ki jim je kaj do izobrazbe in do kulturnega izživljanja, so se koncerta udeležili in ni jim bilo žal. Ti ljudje si podobnih prireditev še želijo. Človek mora poznati tudi skladatelje in njihova dela, sicer bo mnogokrat v življenju pogršel tisto, kar mu dá lahko le glasba.

mu, vendar je kljub temu ostala pol male gimnazijske dvorane prazne. Lahko rečem, da se je v dvoranu zbrala skoraj vsa kočevska inteligenca in žalostno je, da je tako malo. Bili so večinoma profesorji in učitelji. Ko sem opazoval te redke ljubitelje komorne glasbe, sem se nehoti vprašal: »Na katero pot pa je zavilo ostalo kočevsko občinstvo, da mu je tako malo mar za kulturne prireditve?« Prepričan sem, da bi bila kinodvorana tisti večer polna, če bi predvajali cowboygo. Posebno mladih bi bilo dosti. Toda tisti, ki jim je kaj do izobrazbe in do kulturnega izživljanja, so se koncerta udeležili in ni jim bilo žal. Ti ljudje si podobnih prireditev še želijo. Človek mora poznati tudi skladatelje in njihova dela, sicer bo mnogokrat v življenju pogršel tisto, kar mu dá lahko le glasba.

Rojakinja iz Amerike nam piše

VESTI IZ PREDGRADA
Odbor Kmetijske zadruge Predgrad je imel 8. septembra sestanek, ki mu je prisostvoval tudi podpredsednik Okrajne zadruge zveze, tovariš Mikulič. Poleg drugega so sklenili, da bodo v Predgradu napravili opekarno, za katero je že pripravljen stroj.

Prosím Vas, da mi otrostíte, ker Vas spet nadlegujem. Sporočam Vam, da sem bila na obisku v domovini. Obiskala sem mamó, sestre in brate v rojstnem kraju — Loškem potoku. Sedaj sem zopet v Ameriki. Sporočam Vam, da bom vedno ostala zvesta naročnica Vašega lista. »Novice« zelo rada prebiram in komaj pričakujem dneva, ko jih prejmem. Posebno me zanimajo novice iz mojega rojstnega kraja, iz Loškega potoka. Zahvaljujem se bratu Rudolfu Moharju iz Kočevja, ki mi je priskrbel ta priljubljeni list.

Pošiljam prisrčne pozdrave moji ljubi mamí, sestram, bratom, nečakom in nečakinjam in vsem znanem v Loškem potoku.

Marija Parthe, Duluth, Minnos. USA.

Kmetovalci iz Poljanske doline imajo letos mir pred divjimi prašiči, tako da koruza lahko v miru rase, lovci pa se sprašujejo, kam so se pobrali ščetinarji!?

HOČES VEDETI, ČE SI ZDRAV NA PLJUČIH? PRIDI NA SLIKANJE PLJUČ!

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Matija Cetinski — Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14 a, telefon 3-89. Naročnina je 400 din, polletna 200 din in je plačljiva vnaprej. Za inozemstvo je 800 din. Tekoči račun 600-12 1.265 pri NB, podružnica za Kočevje. — Poštomna plačana v gotovini. — Rokopisno ne vračamo.

POLLETNA SKUPŠČINA

24. septembra je bila v Kočevju polletna skupščina podružnice zavoda za socialno zavarovanje Kočevje. Skupščina je prisostvoval in sodeloval v razpravi tudi direktor Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje Ljubljana, tovariš Kovačič. Skupščina je obravnavala vso problematiko, s katero se bavi socialno zavarovanje, o preventivni in kurativni zdravstveni službi, o vzrokih številnih nesreč pri delu, delu zdravstvenih domov in ambulant, problemih zobozdravstvene službe, izdatkih in dohodkih zavoda in drugem. Podrobneje bomo o delu skupščine poročali v prihodnji številki.

Kot žrtve ste padli

v borbi za nas . . .

ŠTEVILNE SO BILE ŽRTVE, KI SO JIH NAŠI KRAJI DALI ZA SVOBODO IN BOLJŠE ŽIVLJENJE. PRIBOČUJEMO NJIHOVE KRATKE ŽIVLJENJEPISE V POČASTITEV NJIHOVEGA SPOMINA.

IVAN ZLATOPER

Rodil se je leta 1924 v Glažuti v delavski družini. Bil je edinec in ko je odrasel, se je zaposlil na Auerspergovih žagi v domači vasi. Prvič se je seznanil s političnim življenjem, ko so se pojavili v Veliki gori partizani. Z očetom sta z njimi takoj navezala stike in jih podpirala. Zaradi tega so ju Italijani zaprli, a sta se iz zapora kmalu vrnila.

Po razpaku Italije je Ivan vstopil v Šercerjevo brigado. Bil je zelo iz-

najdljiv in hraber in to je v nešteti borbah tudi znal izkoristiti. Marca 1945. je v neki bitki na Pohorju padel.

ANTON OBERSTAR

Rojen je bil 1910. v Glažuti. Njegov oče je bil voznik in delavec na Auerspergovih žagi, kjer je bil zaposlen tudi Tone.

Takoj po okupaciji se je povezal z redkimi partizanskimi enotami v Veliki gori in jim po svojih močeh pomagal. 1942. leta se je z družino preselil v Grčarice, kjer je bil po razpaku Italije član TOOF, kasneje pa tudi predsednik. Čeprav je bil pred vojno tih in se ni vmešaval v politično življenje, je postal zagrižen bореc proti okupatorju. 1944. leta je vstopil v NOV, že oktobra istega leta pa je na Mečvedjku pri Grčaricah padel v zasedo. Njegovo truplo so vlašani našli šele čez mesec dni.

V NOB je sodelovala vsa družina.

IVAN GRIVEC

Rodil se je 1927. leta v delavski družini v Ribnici. Še v nežnih letih je zbolel za meningitisom in posledica tega je bila duševna zaostalost. Kljub velikim stroškom ga je oče dal v šolo za defektne v Ljubljano. Bil je strasten ljubitelj knjig, za drugo — posebno za vojno — se pa nikoli ni zanimal.

15. junija 1944. so domobranci škali njegovega očeta, ki je bil sekretar terenskega odbora Osvobodilne fronte v Grčaricah, a ga niso dobili. Ker se drugače niso mogli maščevati, so z njive odpeljali sina Ivana.

V zaporu v Kočevju, Ribnici in Ljubljani so ga zverinsko mučili. Zaradi prestanih muk je verjetno decembra 1944. v Ljubljani umrl zaradi oslabelosti srca! Za njim je izginila vsaka sled.

KURTURIN DUŠAN

Rodil se je 14. II. 1881. v Vrbovskem v rodbinski zadrugi. Mati mu je umrla ob porodu, oče pa, ko mu je bilo leto dni. Svoja otroška leta je preživel v zadrugi, hodil v šolo, pasel koze in ovce. Ko je dopolnil 14 let, je šel s skupino delavcev v gozdove v Slavonijo, Bolgarijo, Rumunijo, Madžarsko in drugam, kjer je za delavce nosil vodo in jim kuhal. Leta 1902 je šel služiti triletni vojaški rok, nato se je ponovno vrnil v gozdove.

V začetku prve svetovne vojne je bil mobiliziran ter bil na raznih bojiščih, nato pa mu je v Galiciji strel zdrobil roko.

Po končani vojni se je zaposlil v kočevskem rudniku, kjer si je našel življenjsko družico, Remih Katariño, vdovo z dvema otrokoma, Ivanom in Martinom. S Katarino sta imela še osem otrok.

Že kmalu po prvi svetovni vojni je stopil v vrste borcev za delavske pravice. Tej ideji je ostal zvest do smrti, v tem duhu je vzgajal tudi svojo številno družino.

Po okupaciji Jugoslavije se je takoj z vsó družino vključil v Osvobodilno fronto in jo na vse načine podpiral. Maja 1942 je vstopil z 11-člansko družino v partizane. V roški ofenzivi leta 1942 so ga v Rogu Italijani ujeli in ga na pokopališču v Starem logu s 74 tovariši ustrelili. Poleg njega so padli tudi trije njegovi sinovi.

Zahvala staršev

Počitnice so se končale in ponovno so se odprla šolska vrata. Velika večina zaposlenih staršev je s skrbjo pričakovala ta dan, kajti posebno oni, katerih otroci obiskujejo osemletko v bivši gimnaziji, niso vedeli ali bodo hodili v šolo dopoldne ali popoldne. In naša skrb ni bila odveč. Če bi naši otroci obiskovali pouk popoldne, bi jih s tem dejansko izgubili. Vzajala bi jih cesta, ker je znano, da otroka preko sečem let starosti v Kočevju nimaš dati komu v oskrbo. Skrbnika za dopoldanske ure se zelo težko dobi, v družinah pa, kjer je več otrok, starši ne bi zmogli toliko denarja. Otroci bi tudi, prepričan samemu sebi, pričel zanemarjati šolo. Vprašanje je tudi, kam bi z otrokom pozimi, kajti samega v

stanovanju ni mogoče pustiti, da bi po mili volji gospodaril z ognjem. Če pa otrok obiskuje dopoldanski pouk, ga lahko pred službo opravimo in pregledamo naloge. Zato smo se v tej zadevi obrnili na upravitelja šole, tovariša Goloba. Prijazno nam je pojasnil, da bo storil vse, kar je v njegovih močih, da bi se naša želja, da bi otroci obiskovali pouk v dopoldanskih urah, uresničila.

Na skupni konferenci, 3. septembra, so se odločili, da ima po en oddelek vsakega razreda (1. razred bo imel to urejeno v bližnji prihodnosti) pouk dopoldne.

Tovarišu Golobu in vsemu osebju osemletke Jožeta Šeška se za njihovo razumevanje še enkrat najlepše zahvaljujemo. Starši

Dijaška skupnost na kočevski gimnaziji

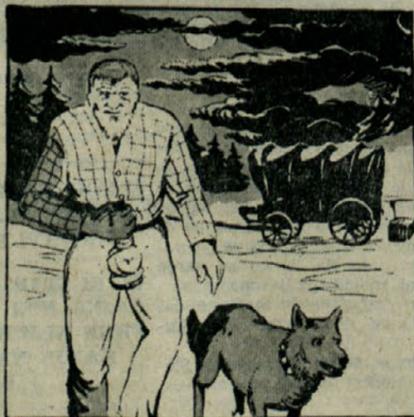
naj bo delo dijaške skupnosti in njen namen. Te organizacije, ki se ustanavljajo po vseh šolah, so nujna stopnja razvoja šolstva. Ustanavljanje dijaških skupnosti na šolah zahteva tudi nova šolska reformna, ki naj bi spremenila način poučevanja. Ta skupnost naj bi premostila razdaljo med dijaki in profesorji in bi odselej tudi dijaki sodelovali pri upravljanju šole in pri reševanju problemov, ki se pojavljajo na šoli. Tudi dijaki vidijo, kaj bi bilo potrebno storiti za izboljšanje učnega uspeha in za pravilno rešitev raznih problemov, ki se pojavljajo na šoli. Pri tem je bilo postavljeno tudi vprašanje, kakšna bo razlika med delom mladinske organizacije in delom dijaške skupnosti. Naloga mladinske organizacije je izključno politično-ideološka vzgoja mladine, dijaška skupnost pa naj bi reševala probleme, ki bi se po-

javili na šoli in bi torej imela v dijaškem življenju podobno vlogo kot delavski sveti v tovarnah.

Mladinci so na tej seji pregledali delo v preteklem letu. Največ uspeha je imel marksistični krožek. Njegovo delo dokazuje, da si je organizacija mnogo prizadevala, da bi svoje člane vzgojila v napredne državljane. Krožek je bil enkrat tedensko in so ga vsi zainteresirani redno obiskovali. Tisti, ki so ta krožek obiskovali, so se tudi v veliki večini udeležili zvezne akcije na gradnji avtoceste Ljubljana — Zagreb. Nekateri so tu dosegli prave uspehe. Najboljši pa so bili vsekakor Tončka Purkat, Franjo Kenik in Peter Badovinac, ki so bili proglašeni za udarnike. O življenju v brigadah in o vtiših, ki jih je od tu odnesel, je mladincem pripovedoval Badovinac.

Po referatih se je razvila diskusija, v kateri so se dijaki pogovarili o bodočem delu in še o marsičem drugem. Na koncu je tov. Vesel z občinskega komiteja izročil mladinski organizaciji na gimnaziji v varstvo prapor občinske organizacije LMS. Le-ta je ugotovila, da je bila gimnazijska organizacija v preteklem letu najboljša. Predsednik mladine na gimnaziji se je za izkazano čast zahvalil in izrazil upanje, da ne bi bilo potrebno, da bi se prapor drugo leto preselil kam drugam. -an

ŠEPAVEC • zgodba o volku • PO OLAFU ASLAGSSONU PRIREDIL V. DRŽAJ

41

Nelly, ki je imela lahen spanec, je prva slišala klic obupanega jetnika. Vstala je ter nestrpno zalajala. »Lezi neumnica!« je jezno zamrmral Frank. »Mar prvič slišiš tuljenje volkov?« Nelly je ubogala. Ker tuljenje ni prenehalo je nestrpno zacvilila. . . Frank je na posled spoznal, da nekaj ni v redu. Vstal je in šel gledat, kaj se je zgodilo. Nelly je peljala gospodarja na kraj nesreče.

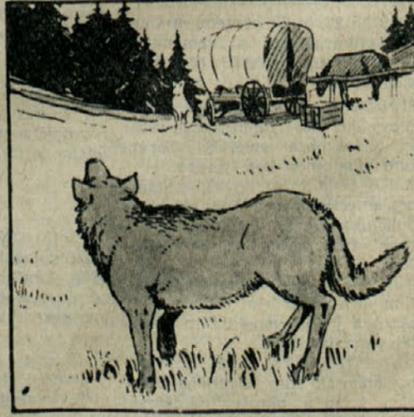
42

To noč je volk po treh nogah prišel v stan. Stopal je s povešeno glavo, kajti zavedal se je, da je pohabljenec. Strašna past mu je zdrobila dva prsta, ostali pa so bili krničasti. Frank je zdrobljena prsta odrezal, druge pa je povezal, kakor je pač znal. Zčravljenje samo je prepustil naravi in upanju. Ubogi volk se je vedel tiho in mirno, ko ga je Frank operiral. Nelly je gospodarja pri delu napeto opazovala.

43

Teden dni je volk zapuščal svoje ležišče pod vozom samo tedaj, če je šel k napajališču. Ker je bil mlad, je šapa s tremi prsti kmalu ozdravela. Kadar je bil razpoložen, je skakljan z Nelly okoli stana. Ob takih prilikah je Frank, ponosen na svoje ranocelniško spretnost vzklikal: »Pridi, oglej si šepavca!« In tako je naš junak dobil ime »Šepavec«. Ostalo mu je in pod tem imenom je bil v poznejšem življenju zasovražen.

44

Nekega oblačnega novembrskega popoldneva je Šepavec zapustil čredo v nameri, da se nikdar več ne vrne. Gnan od neke skrivne sile, je brzel brez cilja neznankam. Sem ter tja je premišljuječ obstal; končno je zmagal prirojeni nagon. . . Ko pa je nenadoma zaslišal Nellyno lajanje — zadnji proseei klic — se je spozabil. . . otožno je zatulil. . . Bil je to poslednji pozdrav, ki ga je oddal tistim, ki jih je ljubil. Od tega dne dalje je bil zopet volk — zver. . .